

Odgovori

Napomena: Kod nekih pitanja mogućnosti točnih odgovora su višestruke jer je riječ o interpretaciji izvora. U slučaju nedoumica, **treba se voditi i kontekstom učeničkog odgovora i priznati one koji su u skladu ili na tragu ponuđenih interpretacija.**

1. Odgovor:

- 1.1. zagovara promjene/modernizaciju prema kojoj bi teren/zemljište/poljoprivredne površine trebalo dijeliti na zasebne parcele vlasnicima/tvrtkama i sličan kontekst 1 bod
  - 1.2. veći prihodi/više mogućnosti zapošljavanja/bolja organizacija poljoprivredne proizvodnje i sličan kontekst 1 bod
  - 1.3. rast broja radne snage za industriju i sličan kontekst 1 bod
- Profil 80.
Ukupno 3 boda

2. Odgovor:

- a) Izumiteljica prvoga računalnog algoritma i time računalnog programiranja bila je Ada Lovelace
Profil 102. 1 bod
  - c) Za određivanje žarišta dubine potresa zaslužan je Andrija Mohorovičić, Alfa 176. 1 bod
- Ukupno 2 boda

Riječ je o izumima koji se odnose na znanost, a ne svakodnevicu.

3. Odgovor:

1. Smanjena trgovina robovima zbog Francuske građanske revolucije/zbog Francuske revolucije (prema podacima u tablici o razdoblju od 1761. do 1810. god.) 1 bod
  2. zarada od prodaje robova zbog porasta trgovine (trgovine šećerom), ŠK 170. 1 bod
  3. teški uvjeti na brodu/pobune koje su okrutno ugušene i u sličnom kontekstu 1 bod
- Ukupno 3 boda

4. Odgovor:

- a) tijekom 19. st. država počinje stvarati sustav školstva Alfa 179, 182.

Ostali se odgovori odnose na europski kontinent, a ne Veliku Britaniju.

Ukupno 1 bod

5. Odgovor:

Po 1 bod za dva predložena primjera ili sličan kontekst: ugarski i hrvatski grb povezani/dvije osobe koje se rukuju/sklapaju dogovor (nagodbu)/zajednička kruna iznad osoba koje predstavljaju narode/grbovi su usidreni/dva grba učvršćena sidrom i u sličnom kontekstu (ne priznati odgovore koji koriste se objašnjenjem teksta koji je na karikaturi jer se traži slikovni element)
ŠK 129, Meridijani 180
Ukupno 2 boda

6. Odgovor:

6.1. U interesu mađarskog kapitala pravac od Međimurja/Kotoribe preko Zagreba (može uz navedeno i Karlovac) do Rijeke, 1 bod → potrebno navesti i Međimurje/Kotoriba i Zagreb i Rijeka interes austrijskog kapitala pruga Zidani Most-Zagreb-Sisak, 1 bod Profil 95.

Ukupno 2 boda

6.2. Povezivanje austrijske luke Trst s Pulom/ratnom lukom u Puli (Pula mora biti navedena)

Meridijani 235. 1 bod

Ukupno 3 boda

7. Odgovor:

c) prva narodna čitaonica u Istri 1866. ŠK 122-132. 1 bod

Listopadska diploma 1860. Utemeljen Istarski sabor 1861. Osnovana Matica dalmatinska 1862. Prva narodna čitaonica u Istri 1866. Pokrenuta Naša sloga 1870. Rakovička buna 1871.

Ukupno 1 bod

8. Odgovor:

Autor teksta ocjenjuje promjene pozitivno 1 bod

Argumentacija: jer će povećati blagostanje bez obzira na stalež/povećanje proizvodnje poboljšat će egzistenciju/ povećat će se blagostanje svih i sličan kontekst 1 bod

Profil 79 – 91.

Ukupno 2 boda

9. Odgovor:

b) proglašeno Drugo Njemačko Carstvo Alfa 118, Meridijani 131 1 bod

Ukupno 1 bod

10. Odgovor:

Točan raspored slova ispred točnih odgovora c) d) a) b) f) e)

a) Miho Klaić - predsjednik Matice dalmatinske i Dalmatinskog sabora, ŠK 130.

b) Koloman Bedeković-Komorski - prvi hrvatski ministar „bez lisnice“ u ugarskoj vladi, Meridijani 180.

c) Josip Šokčević - obnovio ustavnost nakon saziva Banske konferencije, Alfa 136.

d) Mirko Bogović - urednik domoljubnog časopisa Neven, Profil 183-184.

e) Levin Rauch - dogovarao uvjete Hrvatsko ugarske nagodbe, ŠK 127.

f) Nikola Tommaseo - zagovarao autonomiju Dalmacije u Dalmatinskom saboru, Profil 189.

Svaki upareni točan odgovor nosi 1 bod

Ukupno 6 bodova

11. Odgovor:

11.1. Priznati svaki odgovor iz kojeg se vidi da je cilj objavljivanja fotografija opravdanje promjene etničkoga i kulturnog identiteta Indijanaca jer se smatralo civilizacijskim napretkom prihvaćanje svih kulturnih značajki bijele rase i zapadne civilizacije, Alfa 100. 1 bod

11.2. Danas se proces nametanja zapadne kulture osuđuje i smatra rasističkim/politički nekorektnim/i u sličnom kontekstu 1 bod

Ukupno 2 boda

12. Odgovor

a) nepovredivost privatnog vlasništva 1 bod

d) osnutak sveučilišta u Istanbulu 1 bod

Alfa 86.

Ukupno 2 boda

13. Odgovor

13.1. U odgovoru učenici moraju uočiti pojavu parobroda/pojavljuju se prvi parobrodi. 1 bod

13.2. Vrijednost: primarni izvor/pogled suvremenika na izgled grada/svjedoči kako su promjene vidjeli suvremenici/pomoću slika možemo pratiti razvoj grada (gradske privrede) u to vrijeme i sličan kontekst koji uočavaju vrijednost slikovnog izvora kao primarnog izvora, Meridijani 229. 1 bod

Ukupno 2 boda

14. Odgovor

14.1.I. Unionistička stranka/mađaroni/mađaronska 1 bod

II. Narodna stranka 1 bod Profil 187-188. ŠK 124-125.

14.2.

I. Unionistička stranka ističe kako su Mađari ugledni u Europi pa će i Hrvatskoj porasti ugled kada se sjedini s Mađarskom/da Mađari nisu neprijatelji/poziva se na povijesne veze s Ugarskom/zajednički interesi s Ugarskom ili u sličnom kontekstu 1 bod

II. Narodna stranka traži obnovu državno-pravnih veza s Ugarskom zbog povijesne povezanosti ali uz uvjete posebnog položaja Hrvatske i teritorijalnu nedjeljivost i sličan kontekst/ističe posebnosti Hrvatske, zbog zajedničke prošlosti 1 bod

14.3. Primarni izvor 1 bod

Ukupno 5 bodova

15. Odgovor

a) rast izvoza drvne građe 1 bod

16. Odgovor

I. izvor zagovara diplomatski/suradnju s europskim državama/uz pregovore i sličan kontekst koji upućuje na diplomatski način ujedinjenja koji je zagovarala Kraljevina Pijemont. 1 bod

II. izvor zagovara ulogu narodne revolucije/revolucionarno ujedinjenje/ratom/ratom protiv Austrije i u sličnom kontekstu koji upućuje na revolucionarno ujedinjenje Italije 1 bod

ŠK. 106-108, Meridijani 128.

Ukupno 2 boda

17. Odgovor

17.1. Rusija/Rusko Carstvo Alfa 89. 1 bod

17.2. Pruska vojska Meridijani 121-122. 1 bod

17.3. D (Schleswig i Holstein) ŠK 109. 1 bod

Ukupno 3 boda

18. Odgovor

- 18.1. autor izražava nezadovoljstvo/ljutnju/negativan stav prema stanju 1 bod
18.2. autor koristi emocionalni jezik u opisu ceste i putovanja cestom/subjektivnost u izražavanju o cesti/proživljenom putovanju i sličan kontekst 1 bod
18.3. skraćeno je vrijeme putovanja 1 bod
18.4. makadam 1 bod Profil 103.
Ukupno 4 boda

19. Odgovor

- a) donesen 14. amandman američkoga ustava Meridijani 148-149, ŠK 63.
1 bod

20. Odgovor

- b) Benjamin Silliman, 1 bod
e) Abraham Darby 1 bod,
Alfa 167-176, Meridijani 205-208, ŠK 140-144.
Ukupno 2 boda

21. Odgovor

- 21.1. politička ideja: Dalmacija je dio Hrvatske/dio Hrvatske (unutar Habsburške Monarhije) 1 bod
dva argumenta: Hrvati kao većinsko stanovništvo u Dalmaciji/njihova stoljetna prisutnost na teritoriju/kontekst odgovora koji upućuje na kronološku i demografsku dominaciju Hrvata, priznati i sličan kontekst po 1 bod za svaki argument iz tih komponenti ukupno 3 boda
21.2. Mihovil Pavlinović/Miho Pavlinović, za puno ime i prezime 1 bod ŠK str.131, Meridijani 167, Profil 190.
Ukupno 4 boda

22. Odgovor

- 22.1. Autor I. smatra izum telefona pozitivnim 1 bod
argumenti: izvor navodi prednosti izuma telefona naglašavajući njegovu praktičnu uporabu komunikacije na daljinu/brža i lakša komunikacija na daljinu/mogućnost bržeg širenja informacija/komunikacija koja dostupna širim slojevima društva i sličan kontekst iz kojeg se vidi da se navode pozitivne osobine izuma telefona 1 bod
Autor II. smatra izum telefona negativnim ili kritičan je prema njemu 1 bod
argumenti: izvor propituje utjecaj telefona na psihiu/remecenje mira/prevelika buka i sličan kontekst iz kojeg se vidi da je autor kritičan prema utjecaju telefona 1 bod
ukupno 4 boda
22.2. Alexander Graham Bell/Graham Bell/Alexander Bell i Philipp Reiss/Johann Philipp Reiss (ne priznati Phillipe Reiss, nego isključivo Philipp) 2 boda (po 1 za svakog izumitelja) Profil 110, Meridijani 210 ŠK 146
Ukupno 6 bodova

23. Odgovor

- a) utemeljenje Kraljevskoga sveučilišta Franje Josipa u Zagrebu 1 bod
b) osnivanje gimnazija s povećanom satnicom matematike i fizike 1 bod
Meridijani 222-225.
Ukupno 2 boda

24. Odgovor

Zagovaranje slobodnog tržišta. Alfa 121.

1 bod

25. Odgovor

25.1.

sličnost: prikaz prirode u prvom planu na obje slike/prikazuje se priroda i sličan kontekst 1 bod

različitost: na prvoj slici prikazani su zeleni pašnjaci sa stokom/ruralni krajolik, a na drugoj tvornički dimnjaci/industrijski krajolik i sličan kontekst 1 bod

ukupno 2 boda za istaknutu razliku (potrebno je navesti obilježja sličnosti i različitosti i za jednu i za drugu sliku, a ne samo npr. da su različite jer se na drugoj slici vidi industrijski krajolik)

25.2. Promjene prouzročene industrijskom revolucijom/prva industrijska revolucija/utjecaj industrijske revolucije na pejzaž/industrijska revolucija/industrijalizacija 1 bod

Ukupno 3 boda